

Державно-інституційне забезпечення інноваційної моделі економіки

(Представлено д.е.н., д.держ.упр., проф. Свірко С.В.)

Формування та реалізація інноваційного потенціалу людини є важливими факторами економічного розвитку суспільства. Однак, існують економічні та моральні межі, які обмежують цей процес. Економічні межі визначаються рівнем розвитку суспільства. Це означає, що доступні ресурси, фінансування та інфраструктура можуть бути обмеженими в менш розвинених економіках. Наприклад, країни з низьким рівнем доходів можуть мати обмежені можливості для фінансування досліджень та розвитку нових технологій. Таким чином, рівень економічного розвитку суспільства визначає масштаб та швидкість формування інноваційного потенціалу. Моральні межі пов'язані з базисними суспільними інститутами. Ці інститути включають законодавство, правову систему, культурні норми та цінності. Вони визначають рамки поведінки суб'єктів господарювання та рівень етичності інноваційних процесів. Наприклад, дотримання інтелектуальної власності, етичні стандарти досліджень на людях або застосування нових технологій відповідно до соціальних цінностей – все це є моральними межами, які впливають на формування та реалізацію інноваційного потенціалу. Державні інструменти підтримки інноваційної діяльності включають такі заходи, як надання державних гарантій і застосування політики державного протекціонізму, що спрямовані на розвиток, виробництво та використання високотехнологічної продукції. Державні інструменти підтримки інноваційної діяльності включають такі заходи, як надання державних гарантій і застосування політики державного протекціонізму, що спрямовані на розвиток, виробництво та використання високотехнологічної продукції. Зокрема, уряд може створювати спеціальні фонди для стимулювання інвестицій, залучати державний капітал у реалізацію інноваційної інфраструктури та проектів у партнерстві з приватним сектором. Інновації є важливим чинником циклічного розвитку економіки, оскільки вони створюють нові технології і пристрої. Тому у сфері інноваційної економіки держава відіграє важливу роль у здійсненні антициклічного регулювання.

Ключові слова: державне управління; державно-інституційне забезпечення; економіка, інновації; фінансування.

Вступ. Людська особистість є головним інноватором і базовим ресурсом інноваційного розвитку суспільства. За висловом філософа В.Соловйова «суспільство є доповненою, або ж розширеною особистістю, а особистість – стисненим або ж сконцентрованим суспільством» [6, с. 28]. Інноваційний потенціал конкретного суспільства залежить від того, наскільки розвинутою і творчою є його особистість. Це означає, що можливості для розвитку індивідуального творчого потенціалу залежать від рівня розвитку особистості. Для формування такої особистості необхідні розвинені інституційні практики, які сприяють самостійному навчанню протягом усього життя, стимулюють постійне вдосконалення знань і навичок, а також розвивають критичне мислення і аналітичні здібності. Сучасне суспільство характеризується швидкими змінами і часто викривленими формами інформаційного потоку, тому важливо, щоб особистість була здатною критично аналізувати цей потік інформації. Використовуючи різноманітні навички і знання, така особистість може розкрити свій творчий потенціал і сприяти інноваційному розвитку суспільства.

Ці інституційні практики розвиваються, передусім, через базовий соціальний інститут – сім'ю. Україна, в результаті ліберальних реформ 1990-х років та подальшої будівництва ліберальної ринкової економіки, зазнала серйозного руйнування інституту сім'ї. В таких умовах роль освітніх закладів у вихованні зростає, оскільки відсутність матеріальних стимулів для додаткової роботи значною мірою призводить до байдужого або формального ставлення вчителів загальноосвітніх шкіл до навчально-виховного процесу. Шалена комерціалізація вищої освіти, поєднана з «конкуренцією за студента», знижує вимоги до якості знань. Фокус вищої школи на спеціалізації та формуванні функціонального мислення має негативні наслідки для випускників. Вони не мають достатнього рівня знань та навичок, що стосуються швидко змінюються технологій. Крім того, вони також неспроможні самостійно та критично орієнтуватися у сучасному і швидкозмінному світі з його розвитком громадянського суспільства. Це призводить до того, що лише деякі особистості розвивають здатність до цілеспрямованої творчої та інноваційної діяльності. В Україні відсутній необхідний для конструктивного розвитку суспільства творчий прошарок людей. Одним з головних факторів, що заважає розвитку вітчизняного суспільства в цілому, і формуванню повноцінних особистостей, здатних до

інновацій, є порушення механізмів спадкоємності моральних і культурних цінностей від покоління до покоління. У таких умовах виник моральний вакуум і дефіцит гуманізму у вітчизняному суспільстві, які проявляються у відсутності довіри до соціальних інститутів, зокрема до держави, а також між соціальними групами та членами суспільства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування та реалізації ефективної інноваційної політики України залишається недостатньо дослідженою, незважаючи на підтримку та зацікавленість дослідників у цій області, а також на значний обсяг наукових праць з інноваційної тематики. Вітчизняні дослідження щодо проблеми інноваційної політики розвитку економіки представлені такими вченими, як О.І. Амоша, А.С. Гальчинський, В.М. Гесць, М.П. Денисенко, М.М. Єрмошенко, Т.Т. Ковальчук, С.В. Козаченко, В.І. Міщенко, В.Є. Новицький, Д.М. Стеченко, Л.І. Федулова, М.Г. Чумаченко, В.К. Черняк та інші. Однак, необхідно зазначити, що існують недоліки у розгляді даної проблематики, і вона потребує подальшого вивчення та аналізу.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати основні підходи та тенденції щодо розвитку державно-інституційного забезпечення інноваційної моделі економіки.

Викладення основного матеріалу. Під інноваціями, зазвичай, розуміють: «уведений у використання новий або значно удосконалений продукт (товар, послугу) чи процес, новий метод продаж або новий організаційний метод у діловій практиці, організації робочих місць або зовнішніх зв'язках» [8, с. 9].

У Законі України «Про інноваційну діяльність» інновація визначено, як «новотворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоспроможні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери» [3].

Важливим питанням є використання економічного аналізу, який, на думку вітчизняного ученого Д.О. Грицишена, «система економічного аналізу є складною системою, в результаті функціонування якої формується комплекс аналітичної інформації...» [1].

Йозеф Шумпетер, австрійський економіст, відомий своїми дослідженнями в галузі економічного розвитку та інновацій, дійсно використовував термін «здійснення нових комбінацій» для опису процесу інноваційного розвитку. Він висунув ідею, що інновації не обмежуються простим впровадженням нових виробничих методів чи технологій, а полягають у створенні нових комбінацій ресурсів, засобів виробництва та ринків.

Поняття «здійснення нових комбінацій» відображає процес, за якого підприємники поєднують різні фактори виробництва – ідеї, капітал, працю, технології тощо – в новий спосіб для створення нових товарів, послуг або організаційних структур. Цей процес включає ризик, оскільки нові комбінації можуть бути неуспішними або невдалими. Шумпетер виділив п'ять випадків «здійснення нових комбінацій»:

1. Впровадження нового товару або нової якості існуючого товару на ринок.
2. Застосування нового методу виробництва або організаційної структури в існуючій галузі.
3. Відкриття нового ринку, який раніше не існував.
4. Отримання нових джерел постачання сировини або напівфабрикатів.
5. Впровадження нового способу управління або фінансування.

Ці «нові комбінації» вважалися основою для економічного розвитку, творчого руйнування (creative destruction) і виникнення нових підприємств [2, с. 20].

Першою виявом інноваційної діяльності людини стало створення нею інструментів, які не існували в природі. Вже на початковому етапі цього процесу присутні елементи, які подальше розвиваються у самостійні стадії руху інноваційного продукту – від задуму до практичної реалізації. Це свідчить про природну інноваційну сутність людини та її здатність до інноваційної діяльності. Коли людина створює знаряддя праці, вона також водночас формує себе як суб'єкт інноваційної діяльності.

Крім того, у процесі створення знаряддя праці і творення люди розвивають нові форми взаємодії з природою, що призводять до змін в технологіях, організації та соціальних відносинах. Цей процес створення нових способів взаємодії з природою є інноваційним, оскільки поєднує в собі різні аспекти, такі як предметні, технологічні, організаційні та соціальні інновації. Він постійно розвивається і ще не досяг своєї остаточної форми. Отже, перехід до інноваційної економіки фактично співпадає з створенням умов, які сприяють розкриттю творчого потенціалу людини і розвитку її здібностей у всіх сферах життя, включаючи особисті, матеріальні та соціальні аспекти.

Людина і суспільство виникають одночасно та внаслідок поєднання та розділення особистих і суспільних аспектів. Це проявляється у спільно-розділеній праці, яка є основою розвитку. З одного боку, це означає розподіл та спеціалізацію праці, відокремлення різних операцій та знарядь праці. З іншого боку, це включає кооперацію, усупільнення праці, обмін результатами та поєднання цих елементів у розвитку техніки, технологій, науки та інновацій. У сучасному суспільстві існує велика різноманітність відокремлених видів

діяльності, які з'єднані через ринок та державу і функціонують як єдине ціле. Це узгоджене функціонування економіки сучасного суспільства. Реалізація інноваційного потенціалу людини має певні економічні та моральні обмеження, які визначаються економічним розвитком суспільства та базовими суспільними інститутами, зокрема сім'єю і системою освіти. Щоб людина могла розвинути свою повноцінну особистість, необхідно мати достатньо часу на задоволення своїх основних потреб і умови, коли сім'я і освітня система забезпечують належну освітньо-виховну функцію.

Одним з ключових інститутів у сфері інноваційної економіки є держава. Хоча вона не повинна безпосередньо втручатися в інноваційні процеси, вона відіграє важливу роль у створенні сприятливого інституційного середовища. Це середовище повинно забезпечити адекватне фінансування організаційних структур, що займаються генерацією інновацій, мінімізацію опортуністичної поведінки суб'єктів господарювання на етапі комерціалізації інновацій, а також надання фінансової підтримки інноваторам у стратегічно важливих галузях для економічної безпеки та конкурентоспроможності національної економіки.

Державна інноваційна політика сформувалася наприкінці 1960-х – на початку 1970-х років. Сам термін «інноваційна політика» уперше був використаний у доповіді Charpie, підготовленій Міністерством торгівлі США в 1967 р. під назвою «Технологічні нововведення: управління та умови здійснення» [6, с. 31]. Інноваційна політика держави включає ряд основних складових. Серед них:

1. Законодавче забезпечення, що створює правову базу для розвитку інноваційної діяльності та захисту інтелектуальної власності.
2. Формування й підтримка розвитку інноваційної інфраструктури, яка включає науково-дослідні установи, технологічні парки, інкубатори та інші організації, сприяючи їхньому розвитку та співпраці з бізнесом.
3. Прогнозування й планування інноваційного розвитку, що допомагає визначити пріоритети та стратегію розвитку інноваційної сфери.
4. Захист інтелектуальної власності, що включає створення ефективної системи патентного захисту та боротьби з порушеннями авторських прав.
5. Підтримка розвитку науки та освіти, яка включає фінансування наукових досліджень, створення науково-технологічних центрів та підвищення якості освіти у сфері інновацій.
6. Пільгове оподаткування суб'єктів господарювання, що здійснюють інноваційну діяльність, для стимулювання їхньої участі в інноваційних проектах.
7. Державна фінансова підтримка науково-дослідної та інноваційної господарської діяльності, яка може включати надання грантів, субсидій та інших форм фінансування.

Щодо аналізу поняття «інновація», то воно «є обґрунтованим як об'єкт, який призводить до змін в господарських та економічних процесах підприємств, а також це нововведення, вдосконалення рішень щодо попередніх проблем у діяльності господарських об'єктів» [10].

Роль держави і бізнес-сектору в створенні інноваційної системи може змінюватися на різних етапах розвитку. На початковій стадії зародження національних інноваційних систем держава зазвичай відіграє переважну роль у фінансуванні наукових досліджень. На наступних етапах розвитку досягається баланс між участю держави або суспільного сектора та приватними інвестиціями або бізнес-сектором. Це створює можливості для вибору альтернативного напрямку подальшого розвитку системи. На третьому етапі, коли національна інноваційна система досягає достатнього рівня розвитку, провідну роль у фінансуванні інновацій зазвичай відіграє бізнес-сектор. [9, с. 49].

Інноваційна діяльність забезпечує реалізацію наступних функцій: 1) за допомогою інновацій залучаються нові продуктивні сили, які сприяють зростанню продуктивності праці, призводять до підвищення ефективності виробництва; з їх допомогою відбувається скорочення різних витрат; 2) інновації відіграють важливу роль у підвищенні рівня життя людей, що досягається за рахунок того, що за допомогою застосування інноваційних технологій виробляється різноманітна кількість продуктів і послуг, які задовольняють потреби кожної людини; 3) інновації виконують таку функцію, як підтримання рівноваги на ринку між попитом і пропозицією; 4) завдяки інноваціям відбувається розвиток творчого потенціалу людського інтелекту, вони стимулюють його і стають результатом творчості [5].

Для підтримки інноваційної діяльності також використовуються державні гарантії та заходи державного протекціонізму, спрямовані на розробку, виробництво та використання високотехнологічної продукції. Державні органи можуть забезпечувати створення заставних фондів для стимулювання інвестицій, брати участь у створенні інноваційної інфраструктури та реалізації інноваційних проектів у рамках державно-приватного партнерства. Інновації мають суттєвий вплив на циклічний розвиток економіки, оскільки вони сприяють започаткуванню нових технологічних змін. Тому в інноваційній економіці держава відіграє важливу роль у здійсненні антициклічного регулювання економіки, згладжуванні циклічних коливань і пом'якшенні їх наслідків.

На поточному етапі наступила ера розвитку шостого технологічного устрою, що ґрунтується на прогресі в генній та біоінженерії, нанотехнологіях, енергоефективних інноваційних космічних технологіях. Однак галузі, які забезпечують життєдіяльність людей та задовольняють потреби суспільства в транспорті, інформаційних комунікаціях не втратили свою актуальність. Тому вітчизняні галузі, такі як сільське господарство, харчова промисловість, металургія, машинобудування, авіація, ракетно-космічна галузь, енергетика, освіта та зв'язок, за умови їх модернізації, залишаються конкурентоспроможними в контексті переходу провідних країн до шостого технологічного устрою.

Україна наразі не має розвинутих інституціональних практик фінансування інноваційної діяльності, і таке фінансування може здійснюватись як ринковими інститутами, так і державними органами. У провідних країнах світу державні органи частіше застосовують непрямі методи стимулювання інноваційної діяльності, а найбільш значну роль у загальному обсязі інвестицій у інновації відіграють приватні інвестиції. Податкові пільги та амортизаційні пільги є найважливішими інструментами непрямого стимулювання інвестицій у науково-дослідницьку діяльність в країнах ОЕСР.

Економічна фінансизація, зростання обсягів фіктивної вартості та складнощі в структурі фінансового ринку призводять до складної системи фінансових інститутів, що породжує все більшу кількість інноваційних фінансових інструментів. Деякі з цих інструментів можуть сприяти накопиченню дисбалансів та розвитку кризових ситуацій. У сучасній ринковій економіці важливу роль в продукуванні та комерціалізації інновацій відіграють спеціалізовані інститути інноваційного розвитку.

В Україні існує низка організацій, спрямованих на розвиток науково-технічних інновацій, такі як інноваційні центри, науково-навчальні центри, інноваційні бізнес-інкубатори, центри інновацій і трансферу технологій, центри комерціалізації інтелектуальної власності, регіональні центри науки, інновацій та інформатизації, інноваційно-технологічні кластери, консалтингові фірми та венчурні фонди. Технологічні парки стали найбільш ефективними у сприянні науково-технічним інноваціям. Проте, через рішення, що були прийняті в 2005 році і спрямовані на обмеження стимулювання інновацій у технопарках, їхня діяльність поступово скорочувалася. Це стратегічна помилка на шляху до розвитку інноваційної економіки.

Фінансові інститути відіграють важливу роль у комерціалізації інноваційних проєктів. Однак, в Україні інвестиційна активність комерційних банків в цілому є низькою, зокрема стосовно інноваційних проєктів. Варто зазначити, що в українському законодавстві не передбачений окремий тип банківських установ, таких як інвестиційні банки. Це означає, що спеціалізовані банки, чиєю основною метою є фінансове підтримання інноваційної діяльності, в Україні не представлені як окремий сегмент фінансового ринку. Український банк реконструкції та розвитку (УБРР), який був зареєстрований Національним банком України у 2004 році, створений з метою сприяння розвитку інноваційної діяльності в Україні. Цей банк надає банківські послуги та продукти підприємствам, які займаються інноваційною діяльністю, з метою підтримки їхнього розвитку.

Фактично, Український банк реконструкції та розвитку (УБРР) в основному функціонував як універсальний банк, а не як спеціалізована банківська установа, що сприяє інноваційному розвитку економіки. Інститут економіки та прогнозування НАН України пропонував створення таких спеціалізованих установ, проте ці пропозиції не були реалізовані органами влади та управлінськими структурами.

Комерціалізація інновацій є складним етапом в інноваційному процесі. На цьому етапі важливим є забезпечення широкого спектру фінансування, спрямованого на досягнення економічного ефекту від реалізації науково-технічних або соціальних інновацій. Однак, комерціалізація також пов'язана з високим ризиком, тому державні фінансові гарантії для комерційних банків, які надають кредити інноваційно орієнтованим суб'єктам господарювання, або розвиток фінансових інструментів, спрямованих на досягнення високих прибутків при високому ризику, таких як венчурне фінансування, можуть бути відповідними інструментами для підтримки цього процесу.

В Україні венчурний капітал має низький рівень розвитку, і жоден з венчурних фондів не вкладає гроші в розвиток технологій шостого технологічного устрою. Законодавство України не надає достатньо уваги венчурному капіталу, і законопроект «Про основні засади формування та регулювання ринку венчурного капіталу в Україні» на сьогоднішній день не має остаточного вигляду. Робота зі створення національної венчурної компанії призупинена.

Останні роки свідчать про зростання державної підтримки венчурного бізнесу, зокрема у країнах, які раніше відставали в цьому напрямку, наприклад, Німеччина, Ізраїль, Фінляндія. Зростає безпосередня державна участь у розвитку венчурного бізнесу. Крім цього, за допомогою держави створюється інфраструктура, такі як фонди фондів, що сприяють стимулюванню розвитку венчурного фінансування. Венчурні програми, які досягли успіху, фінансуються державою, але їх управління здійснюють фахівці з приватного сектора.

На практиці виявлено, що, хоча уряд повинен контролювати та оцінювати результати венчурних програм, його активна участь в ухваленні інвестиційних рішень має бути обмеженою. Для розвитку венчурних фондів в Україні необхідні такі умови:

- 1) Ухвалення окремого закону, спрямованого на регулювання венчурної діяльності в інноваційній сфері.
- 2) Впровадження ефективної системи інформаційної підтримки ринку вітчизняних інновацій.
- 3) Створення централізованої системи регіональних державних венчурних фондів під егідою Центрального державного венчурного фонду.

Такі заходи сприятимуть розвитку венчурного сектору в країні шляхом встановлення відповідного правового регулювання, надання інформаційної підтримки та створення централізованої системи фінансування. Основною метою створення такого фонду є фінансування інноваційних проєктів, спрямованих на підвищення економічної безпеки та конкурентоспроможності держави, а також реалізацію проєктів, пов'язаних з шостим технологічним устроєм. На регіональному рівні державні венчурні фонди мають забезпечувати базове фінансування інноваційних проєктів. Водночас особлива увага приділяється не лише економічній ефективності проєктів, а й їх соціальній ефективності, такі як підвищення рівня зайнятості населення та покращення якості життя. Це сприяє формуванню особистості, здатної до творчої та інноваційної діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Так, людина є ключовим джерелом інновацій, і успішна інноваційна діяльність залежить від створення сприятливих умов з боку інноваційних інститутів та держави. Ринок, у свою чергу, виконує важливу роль у відборі та комерціалізації інновацій, перетворюючи їх на фактори соціально-економічного розвитку. Важливою складовою успіху є інституційна база, яка створює умови для інноваційних процесів. Для реалізації стратегії інноваційного розвитку України та перехід на європейський шлях розвитку потрібні радикальні зміни в парадигмі розвитку країни. Це вимагає розробки відповідної державної стратегії, яка отримає підтримку ключових зацікавлених сторін через важливу суспільну дискусію. При ухваленні такої стратегії Верховною Радою будуть створені децентралізовані структури для ухвалення рішень, що сприятимуть досягненню спільної мети – досягненню динамічного та гармонійного соціально-економічного розвитку країни.

Всі перераховані реформи, необхідні для України, в кінцевому підсумку пов'язані з формуванням необхідного інституційного середовища на основі ліберально-демократичних принципів ринкової економіки. Це означає обмеження свавілля влади та створення якісного регуляторного середовища, що сприяє реалізації підприємницьких ініціатив і забезпечує вільний доступ на ринок і можливість виходу з нього. Одночасно, ці реформи спрямовані на досягнення економічного зростання та розвитку, які будуть взаємопов'язані та взаємозалежні. Відновлення економіки України після війни є невід'ємною потребою, і одним з ключових факторів цього відновлення є інноваційний потенціал країни. Як це вже було продемонстровано в багатьох країнах світу, інноваційний потенціал, що накопичується і використовується, зокрема, через наш освітній та науковий простір, є двигуном оздоровлення економіки. Україна володіє таким потенціалом знань, що неперервно генерується, і це важлива ресурсна база для використання в інноваційній діяльності.

Українська економіка, яка перебуває в посткризовому та повоєнному стані, повинна не лише прискорювати економічне зростання шляхом стимулювання бізнес-діяльності, як передбачено в сучасному пакеті реформ і є необхідною умовою, але й відповідати критеріям економічного розвитку, з інновацій є основним двигуном, що впливає з реалізації інтелектуального потенціалу. Тому на шляху до досягнення економічного розвитку української економіки важливо поступово формувати національну інноваційну систему, в якій особливу увагу приділяють складовим технологічної та промислової політики, оскільки в світі відбувається нова промислова революція. Проте, наразі в Україні часто не визнається необхідність і доцільність використання інструментів промислової та технологічної політики для досягнення стабільного економічного зростання і забезпечення економічного розвитку.

Список використаної літератури:

1. Грицишен Д.О. Інформаційно-аналітична система управління сталим розвитком на мікрорівні / Д.О. Грицишен // Ефективна економіка. – 2016. – № 5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4945>.
2. Єфименко Т. Інституційне регулювання економічного розвитку / Т.Єфименко // Економіка України. – 2011. – № 1. – С. 16–26.
3. Закон України «Про інноваційну діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.
4. Зоріна О.А. Використання інновацій та функціонування системи управління діяльністю підприємств зовнішньої торгівлі / О.А. Зоріна, В.В. Ксендзук, В.Ю. Гордолопов // Науковий журнал «БІЗНЕС ІНФОРМ». – 2018. – № 5 (484). – С. 142–148.

5. Капліна Т.В. Інновації в системі розвитку підприємств готельного господарства / Т.В. Капліна, В.А. Красномовець // Підприємництво та інновації. – 2021. – Вип. 16 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/405/392>.
6. Кириченко О.А. Роль держави у формуванні та реалізації інноваційності моделі розвитку економіки України / О.А. Кириченко, Ю.І. Вигівська // Економічний часопис-XXI. – 2011. – № 5–6. – С. 27–32.
7. Ковальчук Т.Т. Актуальності політики розвитку / Т.Т. Ковальчук. – К. : Знання, 2009. – 326 с.
8. Симоненко В.К. Становлення інноваційної моделі розвитку економіки України: проблеми центральної влади і регіонів / В.К. Симоненко // Регіональна економіка. – 2009. – № 3. – С. 7–15.
9. Соскін О.І. Визначення національної економічної моделі України: порівняльний аналіз можливих альтернатив / О.І. Соскін // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 1(103). – С. 47–55.
10. Ksendzук V.V. Uwarunkowanie zależności pomiędzy pojęciami «innowacje», «innowacyjność» i «działalność innowacyjna» w systemie zarządzania przedsiębiorstwem: doświadczenia polskich badań / V.V. Ksendzук, A.D. Saakian // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : міжнар. зб. наук. пр. / Серія : Бухгалтерський облік, контроль і аналіз. – Житомир : ЖДТУ, 2018. – № 1 (39). – С. 60–66

References:

1. Hrytsyshen, D.O. (2016), «Informatsiino-analitychna systema upravlinnia stalym rozvytkom na mikrorivni», *Efektivna ekonomika*, No. 5, [Online], available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4945>
2. Yefymenko, T. (2011), «Instytutsiine rehuliuвання ekonomichnoho rozvytku», *Ekonomika Ukrainy*, No. 1, pp. 16–26.
3. VRU (2002), *Zakon Ukrainy «Pro innovatsiinu diialnist»*, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
4. Zorina, O.A., Ksendzук, V.V. and Hordopolov, V.Iu. (2018), «Vykorystannia innovatsii ta funktsionuvannia systemy upravlinnia diialnistiu pidpriemstv zovnishnoi torhivli», *Naukovyi zhurnal «BIZNES INFORM»*, No. 5 (484), pp. 142–148.
5. Kaplina, T.V. and Krasnomovets, V.A. (2021), «Innovatsii v systemi rozvytku3 pidpriemstv hotelnoho gospodarstva», *Pidpriemstvo ta innovatsii*, Issue 16, [Online], available at: <https://ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/405/392>
6. Kyrychenko, O.A. and Vyhivska, Yu.I. (2011), «Rol derzhavy u formuvanni ta realizatsii innovatsiinosti modeli rozvytku ekonomiky Ukrainy», *Ekonomichnyi chasopys-KhKhI*, No. 5–6, pp. 27–32.
7. Kovalchuk, T.T. (2009), *Aktualiteti polityky rozvytku*, Znannia, K., 326 p.
8. Symonenko, V.K. (2009), «Stanovlennia innovatsiinoi modeli rozvytku ekonomiky Ukrainy: problemy tsentralnoi vlady i rehioniv», *Rehionalna ekonomika*, No. 3, pp. 7–15.
9. Soskin, O.I. (2010), «Vyznachennia natsionalnoi ekonomichnoi modeli Ukrainy: porivnialnyi analiz mozhlyvykh alternatyv», *Aktualni problemy ekonomiky*, No. 1 (103), pp. 47–55.
10. Ksendzук, V.V. and Saakian, A.D. (2018), «Uwarunkowanie zależności pomiędzy pojęciami „innowacje”, „innowacyjność” i „działalność innowacyjna” w systemie zarządzania przedsiębiorstwem: doświadczenia polskich badań czy», *Problemy teorii ta metodologii bukhalterskoho obliku, kontroliu i analizu, Mizhmar. zb. nauk. pr., Seria Bukhalterskyi oblik, kontrol i analiz, ZhDTU, Zhytomyr*, No. 1 (39), pp. 60–66.

Загурський Володимир Францович – аспірант за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування», 2-ий рік навчання Державний університет «Житомирська політехніка»

Zahurskyi V.F.

State-institutional support of innovative model of economy

The formation and implementation of the innovative potential of a person are important factors in the economic development of society. However, there are economic and moral limits that limit this process. Economic boundaries are determined by the level of development of society. This means that available resources, funding and infrastructure may be limited in less developed economies. For example, low-income countries may have limited opportunities to finance research and development of new technologies. Thus, the level of economic development of society determines the scale and speed of formation of innovative potential. Moral boundaries are related to basic social institutions. These institutions include legislation, the legal system, cultural norms and values. They determine the framework of behavior of business entities and the level of ethics of innovative processes. For example, the observance of intellectual property, ethical standards of human research or the application of new technologies in accordance with social values – all these are moral boundaries that affect the formation and implementation of innovative potential. State instruments for supporting innovative activity include measures such as the provision of state guarantees and the application of state protectionism policies aimed at the development, production and use of high-tech products. State instruments for supporting innovative activity include measures such as the provision of state guarantees and the application of state protectionism policies aimed at the development, production and use of high-tech products. In particular, the government can create special funds to stimulate investments, attract public capital to the implementation of innovative infrastructure and projects in partnership with the private sector. Innovations are an important factor in the cyclical development of the economy, as they create new technologies and devices. Therefore, in the field of innovative economy, the state plays an important role in the implementation of countercyclical regulation.

Keywords: public administration; state-institutional support; economy; innovation; financing.

Стаття надійшла до редакції 18.05.2023.